

Quickscan natuurwaardenonderzoek Flora- & Faunawet en
pré-toets natuurbeschermingswet
Mulderij 10, Dedemsvaart

Colofon

Quickscan natuurwaardenonderzoek Flora- & Faunawet en pré-toets natuurbeschermingswet
Mulderij 10, Dedemsvaart

Uitgevoerd door:
Natuurbank Overijssel

Opdrachtgever: BIZ.nu
Contactpersoon: dhr. W. Bekke

Projectnummer en versie: 300, versie 1.1		Status: definitief
Projectleider: Ing. P. Leemreise	Veldmedewerker(s): Ing. P. Leemreise	Rapportdatum: 13 juni 2014
Ligging projectgebied: Mulderij 10, Dedemsvaart	Amersfoortcoördinaten: X226.300 – Y514.100	

Correspondentieadres:
Postbus 206
7480 AE Haaksbergen
info@natuurbankoverijssel.nl

@natuurbankOverijssel

Samenvatting

Het planvoornemen bestaat uit het realiseren van een recreatieve pleisterplaats, waarmee wordt verwezen naar de historische functie van het erf. Diverse oorspronkelijke kwaliteiten van de verschillende landschapstypes worden teruggebracht in het plangebied. Het erf krijgt een verblijfsrecreatieve functie door de realisatie van een groepsaccommodatie en boerderijappartementen. Tevens wordt een kleinschalig kinderdagverblijf opgericht. Daarnaast wordt een nieuwe kapschuur gerealiseerd. In de kapschuur worden machines en gereedschappen voor terreinonderhoud (agrarisch georiënteerd) gestald en dient als onderkomen voor circa tien runderen. Om dit mogelijk te maken worden enkele bestaande bijgebouwen gesloopt en enkele nieuwe gebouwen op het erf gebouwd. Ook wordt een deel van het hoofdgebouw gesloopt en weer opgebouwd. Naast ontwikkelingen op het erf, wordt nieuwe natuur ontwikkeld ten noorden van het erf en wordt er een recreatief pad aangelegd. Om te onderzoeken of de voorgenomen activiteit in overeenstemming is met de Flora- en Faunawet en past binnen een 'goede ruimtelijke ordening' heeft Natuurbank Overijssel opdracht gekregen om te onderzoeken welke natuurwaarden in het onderzoeksgebied aanwezig zijn en welke functie het onderzoeksgebied heeft voor beschermde planten en dieren. Tevens wordt onderzocht of de voorgenomen activiteit het duurzaam voortbestaan van beschermd leefgebied van soorten in de omgeving negatief beïnvloed.

Er is in het onderzoeksgebied gekeken naar de aanwezigheid van beschermde planten en dieren, evenals nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van beschermde diersoorten, die door de uitvoering van de voorgenomen activiteiten vernield of verstoord worden en of de voorgenomen activiteit een negatief effect heeft op beschermde leefgebieden van dieren. Daarnaast is onderzocht in hoeverre de voorgenomen activiteit negatief effect heeft op beschermde natuurgebieden.

Het onderzoeksgebied is eenmaal onderzocht op 19 juni 2013 om vast te stellen of er beschermde planten en dieren aanwezig zijn in het onderzoeksgebied en of er beschermde nesten, holen of vaste rust- en verblijfplaatsen aanwezig zijn. Voorliggend rapport beschrijft het onderzoeksgebied, de onderzoeksopzet en de resultaten van het onderzoek.

Voorgenomen activiteit wordt gezien als 'ruimtelijke ontwikkeling'. Voor het verstoren van soorten van tabel 1 geldt een algemene vrijstelling. Deze vrijstelling geldt ook voor soorten van tabel 2 van de Ff-wet, mits er gewerkt wordt volgens een goedgekeurde gedragscode. Gelet op de voorgenomen activiteit zal dat de 'Gedragscode voor de bouw- en ontwikkelingssector' zijn. Deze is opgesteld door de Bouwend Nederland en de Vereniging van Nederlandse Projectontwikkeling Maatschappijen NEPROM (zie: www.NEPROM.NL). Deze gedragscode geeft aan hoe bedrijven zorgvuldig met beschermde dier- en plantensoorten op bouwplaatsen kunnen omgaan. Voor het verstoren van soorten uit tabel 3, evenals het verstoren van bezette vogelnesten en jaarrond beschermde vogelnesten dient een ontheffing aangevraagd te worden.

Er zijn in het onderzoeksgebied, behalve broedvogels, geen beschermde soorten zoals vermeld in tabel 2 en 3 van de Ff-wet vastgesteld. De voorgenomen activiteit heeft geen negatief effect op het duurzaam kunnen blijven functioneren van beschermde leefgebieden, jaar rond beschermde nesten en -beschermde rust- en verblijfplaatsen van soorten rondom het onderzoeksgebied.

Er broeden ieder broedseizoen vogels in het onderzoeksgebied. Dit zijn soorten waarvan uitsluitend de bezette nesten beschermd zijn, niet de oude nesten of het functionele leefgebied. Werkzaamheden (zoals het slopen van gebouwen) die kunnen leiden tot verlies of verstoring van bezette nesten dienen buiten de broedtijd uitgevoerd te worden. De meest geschikte periode voor het uitvoeren van dergelijke werkzaamheden is oktober-februari voor het slopen van gebouwen en augustus-maart voor het aanleggen van wandelpaden.

De aanwezigheid van verblijfplaatsen van vleermuizen wordt in bijna alle gebouwen uitgesloten. Deze zijn ongeschikt als verblijfplaats. De aanwezigheid van een verblijfplaats van één of meerdere vleermuizen in het hoofdgebouw kan echter niet uitgesloten worden op basis van het uitgevoerde onderzoek. Hiervoor is aanvullend onderzoek noodzakelijk. Dit onderzoek dient uitgevoerd te worden conform het vleermuisprotocol zoals vastgesteld door het Netwerk Groene Bureaus en het Ministerie van EL&I.

Het recreatieve wandelpad ligt deels in de Ecologische Hoofdstructuur (EHS), specifiek EHS-natuur. Het pad bestaat uit een gemaaide strook grasland in een bestaand graslandperceel. Door de aanleg van het wandelpad gaat geen oppervlakte EHS verloten. Door het gebruik van het pad worden de kernkwaliteiten en de omgevingscondities van de EHS niet aangetast. Voorgenomen activiteit heeft geen negatief effect op beschermd natuurgebied of waardevol landschap. Het onderzoeksgebied ligt buiten de invloedssfeer van deze gebieden. Er hoeft geen nader onderzoek uitgevoerd te worden, er hoeft geen ontheffing of natuurbeschermingswetvergunning aangevraagd te worden.

1. Inleiding

Het planvoornemen bestaat uit het realiseren van een recreatieve pleisterplaats, waarmee wordt verwezen naar de historische functie van het erf. Diverse oorspronkelijke kwaliteiten van de verschillende landschapstypes worden teruggebracht in het plangebied. Het erf krijgt een verblijfsrecreatieve functie door de realisatie van een groepsaccommodatie en boerderijappartementen. Tevens wordt een kleinschalig kinderdagverblijf opgericht. Daarnaast wordt een nieuwe kapschuur gerealiseerd. In de kapschuur worden machines en gereedschappen voor terreinonderhoud (agrarisch georiënteerd) gestald en dient als onderkomen voor circa tien runderen. Om dit mogelijk te maken worden enkele bestaande bijgebouwen gesloopt en enkele nieuwe gebouwen op het erf gebouwd. Ook wordt een deel van het hoofgebouw gesloopt en weer opgebouwd. Naast ontwikkelingen op het erf, wordt nieuwe natuur ontwikkeld ten noorden van het erf en wordt er een recreatief pad aangelegd. Om te onderzoeken of de voorgenomen activiteit in overeenstemming is met de Flora- en Faunawet en past binnen een 'goede ruimtelijke ordening' heeft Natuurbank Overijssel opdracht gekregen om te onderzoeken welke natuurwaarden in het onderzoeksgebied aanwezig zijn en welke functie het onderzoeksgebied heeft voor beschermde planten en dieren. Tevens wordt onderzocht of de voorgenomen activiteit het duurzaam voortbestaan van beschermd leefgebied van soorten in de omgeving negatief beïnvloed.

Er is in het onderzoeksgebied gekeken naar de aanwezigheid van beschermde planten en dieren, evenals nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van beschermde diersoorten, die door de uitvoering van de voorgenomen activiteiten vernield of verstoord worden en of de voorgenomen activiteit een negatief effect heeft op beschermde leefgebieden van dieren. Daarnaast is onderzocht in hoeverre de voorgenomen activiteit negatief effect heeft op beschermde natuurgebieden.

Het onderzoeksgebied is eenmaal onderzocht op 19 juni 2013 om vast te stellen of er beschermde planten en dieren aanwezig zijn in het onderzoeksgebied en of er beschermde nesten, holen of vaste rust- en verblijfplaatsen aanwezig zijn. Voorliggend rapport beschrijft het onderzoeksgebied, de onderzoeksopzet en de resultaten van het onderzoek.

2. Situering van het onderzoeksgebied

Het onderzoeksgebied is gelegen aan de Mulderij 10 in Dedemsvaart. Het bestaat uit een oud agrarisch erf en enkele graslanden ten noorden er van. Het onderzoeksgebied ligt in het buitengebied van Dedemsvaart. Op onderstaande afbeelding wordt de globale ligging van het onderzoeksgebied weergegeven.

Situering van het onderzoeksgebied. Deze wordt met de gele contour aangeduid.

3. Beschrijving van het onderzoeksgebied

3.1 Algemeen

Het onderzoeksgebied is te verdelen in twee te onderscheiden delen; het erf en de cultuurlanden. Het erf bestaat uit een oude bouwplaats waarop behalve een beeldbepalend hoofdgebouw, meerdere bijgebouwen staan. De gebouwen zijn gedekt met gebakken pannen of golfplaat. Het achterste deel van het hoofdgebouw is oorspronkelijk gedekt met riet waar later golfplaten overheen zijn gezet. Geen van de gebouwen beschikt over dak- en/of wandisolatie. De bijgebouwen staan leeg en worden al enige tijd niet meer in gebruikt ten behoeve van het agrarische bedrijf.

Ten noorden van het erf liggen graslanden welke grenzen aan natuurgebied in de vorm van vochtig hooiland. Deze percelen kennen een (extensief) agrarisch gebruik en worden deels begraasd en deels gehoid.

Detailopname van het plangebied. Deze wordt met de rode lijn aangeduid.

3.2 Voorgenomen activiteiten

Concreet bestaat de voorgenomen activiteit uit:

1. Slopen van enkele agrarische bijgebouwen;
2. Nieuwbouw enkele gebouwen;
3. Slopen en herbouw deel van hoofdgebouw;
4. Aanleg erfverharding en parkeervoorziening;
5. Landschappelijke inpassing nieuwe erf d.m.v. erfbepanting;
6. Aanleggen recreatief pad(incl. bruggetjes);
7. Aanleg landschapselementen (poel, ruigte, elzenrij).

De aan te leggen wandelpaden bestaan uit zand- of gemaaide graspaden. Deze worden niet verhard, uitgezonderd de rondom de entrees.

Weergave van het wenselijke nieuwe erf.

Overzicht aanleg nieuwe landschapselementen en recreatieve ontsluiting (paden).

3.3 Mogelijk effect van de voorgenoemde activiteiten op beschermde soorten en/of –nesten

De beoogde (ruimtelijke) ingreep heeft een mogelijk effect op beschermde diersoorten en/of plantensoorten. Hierbij is onderscheid te maken tussen tijdelijke en permanente invloeden die effecten kunnen veroorzaken. Dit zijn:

Mogelijke tijdelijke invloeden:

- Geluid en trillingen door sloop- en graafwerkzaamheden;
- Verlaging van de waterstand bij gebruik van bronbemaling.

Mogelijke permanente invloeden:

- Mogelijk afname/verdwijnen van beschermde vaste rust- of verblijfplaatsen en/of jaarrond beschermde nesten;
- Vernielen/verdwijnen van beschermde soorten;

- Aantasting van de kwaliteit van het leefgebied van beschermde soorten;
- Aantasting van de kwaliteit van beschermde natuurgebieden.

3.4 vaststellen van de invloedsfeer

Naast een tijdelijk en/of permanent effect in het onderzoeksgebied, kan het voorkomen dat een voorgenomen activiteit een negatief effect heeft op beschermde soorten of bezette vogelnesten in de omgeving van het onderzoeksgebied. Dit noemen we de invloedsfeer. De omvang van de invloedsfeer wordt bepaald door de aard en omvang van de tijdelijke en/of permanente nieuwe situatie. Het effect van het negatieve effect verschilt per soorten en soortgroep.

Beoordeling invloedsfeer van de voorgenomen activiteit:

De invloedsfeer van de verblijfsrecreatie, het kinderdagverblijf en de recreatieve paden beperkt zich tot het onderzoeksgebied (erf + paden), zowel in de uitvoeringsfase, als permanente fase. De invloedsfeer van de wandelpaden beperkt zich tot het erf en een smalle strook van enkele meters langs de paden. De wandelpaden zijn zgn. 'natuurpaden' en zijn als zodanig niet zichtbaar in het landschap.

Door het continue gebruik van het erf en het wandelpad wennen dieren aan de recreanten. Het functionele leefgebied van soorten in de omgeving wordt niet dusdanig negatief beïnvloed zodat deze niet meer kan functioneren.

4. Gebiedsbescherming

Er is sprake van ruimtelijke ontwikkelingen op een bestaand erf en omliggende gronden en de aanleg van nieuwe landschapselementen en een wandelpad in het agrarisch cultuurland.

4.1 Natura 2000

Binnen een straal van drie kilometer rondom het onderzoeksgebied ligt geen Natura2000-gebied (*Bron: Min. EZ 2013*). Gelet op de aard van de voorgenomen activiteit en de afstand tussen het meest nabij gelegen Natura 2000 gebied en het onderzoeksgebied, dan wordt aangenomen dat voorgenomen activiteit niet leidt tot een aantasting van de instandhoudingsdoelen van Natura 2000 gebied. Nader onderzoek en/of het aanvragen van een natuurbeschermingswetvergunning wordt niet noodzakelijk geacht.

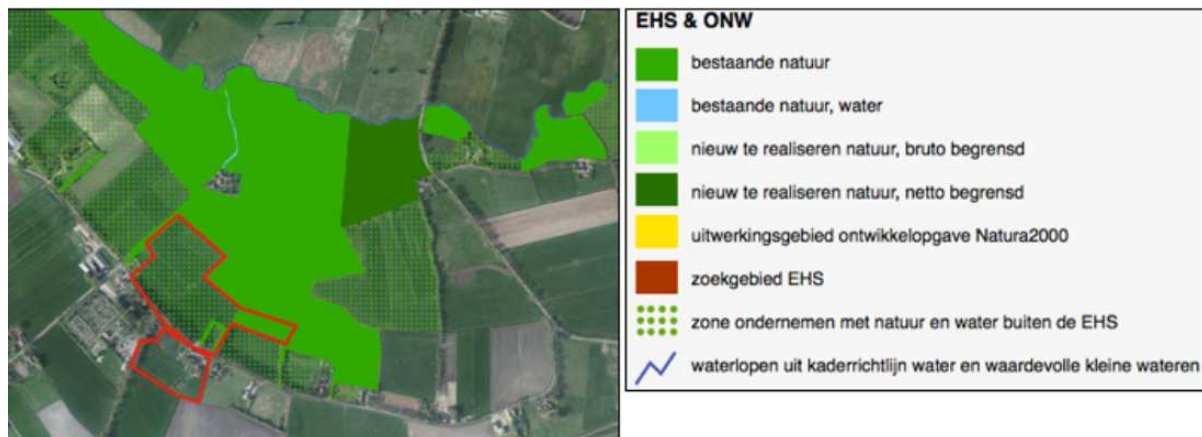
4.2 Beschermde natuurmonumenten

Het onderzoeksgebied ligt niet in of nabij een beschermd natuurmonument. Nader onderzoek en/of het aanvragen van een natuurbeschermingswetvergunning wordt niet noodzakelijk geacht.

4.3 Ecologische Hoofdstructuur (EHS)

Het onderzoeksgebied ligt gedeeltelijk in de EHS (*PROV. OVERIJSSSEL 2013*). Dit betreft het noordoostelijke deel van het onderzoeksgebied waar een recreatief pad aangelegd dient te worden. Dit pad ligt deels in de 'EHS natuur' en deels de 'zone ondernemen met natuur en water buiten de EHS'. Het pad bestaat uit een graspad, een gemaaide strook grasland in de bestaande vegetatie.

Met betrekking tot het recreatieve pad in de EHS spelen twee zaken een rol; aanleg en gebruik van het pad. Doorat het pad uit een graspad bestaat gaat geen oppervlakte EHS verloren. Recreatief medegebruik van de EHS door wandelaars wordt niet beschouwd als een activiteit die de kernkwaliteiten en omgevingscondities van de EHS aantast. Daarnaast is extensief recreatief medegebruik van agrarisch cultuurland via de meeste bestemmingsplannen reeds mogelijk. Nader onderzoek en/of het aanvragen van een ontheffing van de omgevingsverordening Overijssel wordt niet noodzakelijk geacht.

Ligging van de EHS rondom het onderzoeksgebied. De EHS wordt met de kleuren aangeduid.

4.4 Waardevol landschap-Nationaal landschap

Het onderzoeksgebied ligt niet in een Nationaal Landschap of ander beschermd landschap. Nader onderzoek en/of het aanvragen van een ontheffing van de Omgevingsverordening Overijssel wordt niet noodzakelijk geacht.

4.5 Conclusies

Het onderzoeksgebied ligt niet in de invloedssfeer van een beschermd natuurgebied maar wel gedeeltelijk in de EHS-natuur. Recreatief medegebruik van de EHS door wandelaars wordt niet beschouwd als een activiteit die de kernkwaliteiten en omgevingscondities van de EHS aantast. Nader onderzoek en/of het aanvragen van een ontheffing van de omgevingsverordening Overijssel wordt niet noodzakelijk geacht.

5. Toelichting Flora en faunawet

5.1 Algemeen

De Flora- en faunawet regelt (onder andere) de bescherming van kwetsbare en bedreigde inheemse planten en diersoorten. Onder de algemene verbodsbepalingen (Artikelen 8 t/m 18) worden handelingen verboden die kunnen leiden tot het vernielen van beschermde inheemse planten op hun groeiplaats en beschermde inheemse dieren in hun natuurlijke leefomgeving. Zo is het onder meer verboden om beschermde inheemse planten te plukken, verzamelen, af te snijden, uit te steken, te vernielen, te beschadigen, te ontwortelen of op enige wijze van hun groeiplaats te verwijderen. Daarnaast is het verboden om inheemse beschermde diersoorten opzettelijk te verontrusten dan wel hun nesten, holen of andere voortplantingsplaatsen of vaste rust- of verblijfplaatsen te beschadigen, vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren.

De Ff-wet biedt onder Artikel 75 de mogelijkheid tot het verkrijgen van een ontheffing van de in de Artikelen 8 t/m 18 genoemde verbodsbepalingen. De genoemde vrijstellingen worden alleen verleend in zoverre er geen 'andere bevredigende oplossing bestaat en indien geen afbreuk wordt gedaan aan een gunstige staat van instandhouding van de soort.

Om te bepalen of ontheffing kan worden gekregen moet aan verschillende voorwaarden worden voldaan:

- Er dient inzicht te bestaan in het voorkomen van wettelijk beschermde dier- en plantensoorten in het projectgebied;
- Er dient inzicht te bestaan in de mate waarin de voorgenomen activiteiten dusdanig negatieve effecten hebben op soorten dat de 'gunstige staat van instandhouding' in het geding is.

Indien dit het geval zou zijn, dient aangegeven te worden welke mitigerende maatregelen getroffen worden om de negatieve effecten op de 'gunstige staat van instandhouding' te voorkomen. Indien de mogelijke negatieve effecten niet volledig gemitigeerd kunnen worden, dient aangegeven te worden op welke wijze de effecten gecompenseerd zullen worden.

5.2 Toelichting Flora- en Faunawet, Wijzigingen Artikel 75 (AMvB)

Sinds februari 2005 is een Algemene Maatregel van Bestuur van kracht worden, waarin wijzigingen inzake art.75 zijn opgenomen. De wijzigingen in deze AMvB betekenen een zekere verruiming van ontheffing en vrijstelling: niet in alle gevallen is een ontheffingsaanvraag meer nodig.

Globaal betekent dit het volgende:

Er zijn een drietal soortenlijsten waarvoor verschillende richtlijnen zijn. Deze zijn in toenemende mate van 'zwaarte':

Tabel 1: (soorten als egel, haas, bruine kikker, Zwanenbloem, Dotterbloem)

Voor activiteiten die te kwalificeren zijn als bestendig beheer of ruimtelijke ontwikkelingen, geldt een vrijstelling voor de soorten van tabel 1. Voor deze activiteiten hoeft geen ontheffing aangevraagd te worden. Voor andere activiteiten dient wel een ontheffingsaanvraag te worden aangevraagd (lichte toets).

Tabel 2: (soorten als div. orchideeën, vogels)

Voor activiteiten die te kwalificeren zijn als bestendig beheer of ruimtelijke ontwikkelingen, geldt een vrijstelling voor de soorten van tabel 2, mits activiteiten worden uitgevoerd op basis van een door de minister van LNV goedgekeurde 'gedragscode'. Hetzelfde geldt voor alle vogelsoorten. Een gedragscode

moet zelf door aanvrager worden opgesteld en worden goedgekeurd door het ministerie van LNV. Voor andere activiteiten dient wel een ontheffingsaanvraag te worden aangevraagd (uitzondering bepaalde vogelsoorten: zie 3)

Tabel 3: (echte kritische soorten bijlage IV HR/VR)

Dit is de zwaarste categorie, waarbij ook voor beheer de vrijstelling beperkt is. Voor andere activiteiten is ontheffing nodig, waarbij een uitgebreide toets dient te worden verricht (behalve het criterium 'geen afbreuk aan gunstige staat van instandhouding' ook 'dwingende redenen van openbaar belang', mogelijkheden van alternatieven e.d.). De procedure is vastgelegd in een stappenplan. Hierin is vermeld in welke gevallen de Ff-wet niet van toepassing is, of dat een ontheffing moet worden aangevraagd.

Naast een verbod op het doden en verwonden (Art. 9 Ff-wet) en het opzettelijk verontrusten (Art. 10 Ff-wet) van vleermuizen, is het tevens verboden om verblijf- en voortplantingsplaatsen weg te nemen, te verstoren en aan te tasten (Art. 11 Ff-wet). Belangrijke migratie- en foerageergebieden die van belang zijn voor de instandhouding van een vaste rust- of verblijfplaats van de soort op populatieniveau, vallen hier ook onder. Daarnaast vallen ook tijdelijke, seizoensgebonden, verblijfplaatsen (bijv. hollen) of standplaatsen die van belang zijn voor de gunstige staat van instandhouding van een soort op populatieniveau of per exemplaar hieronder (Min. EL&I 2011).

De verbodsbepaling genoemd in artikel 11 van de ff-wet worden enkel overtreden wanneer de door dit artikel beschermde vaste rust- en verblijfplaatsen hun specifieke functie niet meer naar behoren kunnen vervullen. De vaste rust- of verblijfplaats kan hierdoor niet meer dezelfde functie aan beschermde dier- of plantensoort bieden als voorheen

In Bijlage 1 worden de tabellen van de AMvB nader verklaard. In de brochure 'Buiten aan het werk' van het ministerie LNV is bovendien een toelichting op deze AMvB is te vinden (zie website dienst Regelingen van het Ministerie van Economische zaken, Landbouw en Innovatie).

Zorgplicht

In de Flora- en faunawet is een zorgplicht opgenomen (artikel 2, lid 1: Een ieder neemt voldoende zorg in acht voor de in het wild levende dieren en planten, alsmede voor hun directe leefomgeving. artikel 2, lid 2: De zorg, bedoeld in het eerste lid, houdt in ieder geval in dat een ieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen voor flora of fauna kunnen worden veroorzaakt, verplicht is dergelijk handelen achterwege te laten voor zover zulks in redelijkheid kan worden gevegd, dan wel alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs van hem kunnen worden gevegd teneinde die gevolgen te voorkomen of, voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken). De zorgplicht geldt altijd en voor alle planten en dieren, of ze beschermd zijn of niet, en in het geval dat ze beschermd zijn ook als er ontheffing of vrijstelling is verleend. De zorgplicht betekent niet dat er geen dieren mogen worden gedood, maar wel dat dit, indien noodzakelijk, op zodanige wijze gebeurt dat het lijden zo beperkt mogelijk is.

6. Soortenbescherming; het onderzoek

6.1 Methode

In het kader van het natuurwaardenonderzoek is het onderzoeksgebied op 19 juni 2013 eenmalig onderzocht op het voorkomen van beschermde planten en dieren en de potentiële aanwezigheid van deze soorten (geschiktheid van het gebied voor de desbetreffende soorten). Er zijn verder geen andere aanvullende onderzoeken uitgevoerd m.b.t. vogels, vleermuizen, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers. De inventarisatie is te voet in het terrein uitgevoerd onder goede weersomstandigheden (half bewolkt, droog, temperatuur 25 °C en een matig zuidwestenwind).

Bij het bepalen van de mogelijke aantasting van beschermde soorten is gebruik gemaakt van de volgende onderdelen:

- Veldbezoek op 19 juni 2013, uitgevoerd door een ervaren veldbioloog;
- Aanvullend bronnenonderzoek (o.a. waarneming.nl, telmee.nl, internet);

Specifieke relevante literatuurbronnen zijn o.a.

- Zoogdieren van Overijssel (Douma et al, 2011)

Flora en vegetatie

Het onderzoeksgebied is visueel onderzocht op het voorkomen van beschermde planten. De onderzoeksperiode is geschikt voor floristisch onderzoek. Op basis van standplaatsfactoren en abiotische parameters kan een goede inschatting gemaakt worden wat de potentie van het onderzoeksgebied is en of de uitgevoerde inventarisatie voldoet aan de gestelde eisen.

Vogels

Het onderzoeksgebied is visueel onderzocht op het voorkomen van broedvogels, specifiek de mogelijkheid dat er zich nesten, potentiële nestlocaties, beschermde vaste rust- en -verblijfplaatsen in het onderzoeksgebied bevinden. De onderzoeksperiode is geschikt om alle in Nederland voorkomende broedvogels vast te stellen. Op basis van een beoordeling van de biotoop kan een goede inschatting gemaakt worden van de potentieel aanwezige soorten, evenals een beoordeling van het onderzoeksgebied op de aanwezigheid van soorten waarvan nesten, nestplaatsen en het functionele leefgebied jaarrond beschermd zijn.

Zoogdieren

Het onderzoeksgebied is visueel onderzocht op het voorkomen van beschermde zoogdieren. Er is gekeken naar graaf-, vraat-, krabsporen, uitwerpselen, prooiresten, pootafdrukken, haren en hollen. De onderzoeksperiode is geschikt voor onderzoek naar grondgebonden zoogdieren en vleermuizen. Potentieel geschikte verblijfplaatsen van zoogdieren (incl. vleermuizen) in gebouwen en/of natuurlijke hollen worden visueel geïnspecteerd. Hierbij wordt gebruik gemaakt van een endoscoop met minicamera om holle ruimtes te inspecteren.

Amfibieën & reptielen

Het onderzoeksgebied is visueel onderzocht op het voorkomen van amfibieën en reptielen. De onderzoeksperiode is geschikt voor onderzoek naar amfibieën en reptielen. Op basis van standplaatsfactoren en abiotische parameters kan goed beoordeeld worden wat de potentie van het onderzoeksgebied is voor beschermde soorten en of de uitgevoerde inventarisatie voldoet aan de gestelde eisen.

Dagvlinders

Het onderzoeksgebied is visueel onderzocht op het voorkomen van vlinders. De onderzoeksperiode is beperkt geschikt voor onderzoek naar dagvlinders omdat de onderzoeksperiode buiten de vliegtijd van sommige soorten ligt. Op basis van standplaatsfactoren en abiotische parameters kan goed beoordeeld worden wat de potentie van het onderzoeksgebied is voor beschermde soorten en of de uitgevoerde inventarisatie voldoet aan de gestelde eisen.

Libellen

Het onderzoeksgebied is visueel onderzocht op het voorkomen van libellen. De onderzoeksperiode is geschikt voor onderzoek naar libellen omdat de onderzoeksperiode buiten de vliegtijd van sommige soorten ligt. Op basis van standplaatsfactoren en abiotische parameters kan goed beoordeeld worden wat de potentie van het onderzoeksgebied is voor beschermde soorten en of de uitgevoerde inventarisatie voldoet aan de gestelde eisen.

Kevers en mieren

Het onderzoeksgebied is visueel onderzocht op het voorkomen van kevers en mieren. De onderzoeksperiode is geschikt voor onderzoek naar kevers en mieren omdat nog niet alle soorten goed waarneembaar zijn in het vroege voorjaar. Op basis van standplaatsfactoren en abiotische parameters kan goed beoordeeld worden wat de potentie van het onderzoeksgebied is voor beschermde soorten en of de uitgevoerde inventarisatie voldoet aan de gestelde eisen.

Vissen en kreeftachtigen

Het onderzoeksgebied is visueel onderzocht op het voorkomen van vissen en kreeftachtigen. De onderzoeksperiode is geschikt voor onderzoek naar vissen en kreeftachtigen. Op basis van standplaatsfactoren en abiotische parameters kan goed beoordeeld worden wat de potentie van het onderzoeksgebied is voor beschermde soorten en of de uitgevoerde inventarisatie voldoet aan de gestelde eisen.

6.2 Verwachting

Op basis van bronnenonderzoek, landschappelijke karakteristieken, bouwstijl en gebruikte bouwmaterialen, aard, omvang en gebruik van het onderzoeksgebied, dan lijkt het onwaarschijnlijk dat er beschermde soorten worden aangetroffen uit de volgende groepen:

- Libellen;
- Kevers;
- Vissen en kreeftachtige;
- Dagvlinders;
- Reptielen;

Het is niet onwaarschijnlijk om soorten uit de volgende soortgroepen aan te treffen:

- Vogels (soorten die in/aan gebouwen broeden, weidevogels);
- Vleermuizen (mogelijk gewone dwergvleermuis, laatvlieger, gewone grootoorvleermuis);
- Grondgebonden zoogdieren (mogelijk haas, konijn, egel);
- Vaatplanten;
- Amfibieën.

6.3 Resultaten

Planten

In het onderzoeksgebied zijn geen beschermde soorten aangetroffen.

Broedvogels

De oude gebouwen op het erf vormen een geschikte broedplaats voor verschillende vogelsoorten als Merel, Houtduif, Holenduif, Winterkoning, Witte Kwikstaart en Gekraagde Roodstaart. Er zijn enkele oude nesten aangetroffen. Het is aannemelijk dat er tijdens het broedseizoen bezette vogelnesten in/aan de gebouwen aanwezig zijn. De graslanden ten noorden van het erf vormen een potentiële broedplaats voor weidevogels als Kievit, Grutto, Graspieper, Gele Kwikstaart en Kwartel.

Zoogdieren; vleermuizen

Er zijn geen vleermuizen waargenomen en er zijn geen sporen gevonden die een directe aanwijzing vormen voor een verblijfplaats. De toegepaste onderzoeksmethode is echter ongeschikt om met zekerheid iets te kunnen zeggen over de aanwezigheid van één of meerdere verblijfplaatsen in het onderzoeksgebied. De bijgebouwen zijn qua bouwstijl en staat van onderhoud ongeschikt als verblijfplaats voor vleermuizen. De zolder van het hoofdgebouw vormt daarentegen wel een potentieel geschikte verblijfplaats. Ondanks het ontbreken van dakisolatie is de zolder redelijk wind- en waterdicht. Mogelijke verblijfplaatsen bevinden zich in en achter de houten gebintconstructie, windveren, holle ruimtes tussen riet en golfplaat en houten sporen.

Grondgebonden zoogdieren

Er zijn geen beschermde soorten in het onderzoeksgebied vastgesteld en er zijn geen sporen gevonden die erop wijzen dat het onderzoeksgebied tot het vaste leefgebied van bepaalde soorten behoort. Het is niet uitgesloten dat soorten als konijn, haas, egel, bunzing, en steenmarter incidenteel in het onderzoeksgebied voorkomen, maar deze vormt geen essentieel onderdeel van het functionele leefgebied van deze soorten. Vaste rust- en verblijfplaatsen, evenals voortplantingslocaties ontbreken in het onderzoeksgebied.

Amfibieën & reptielen

In het onderzoeksgebied zijn geen amfibieën en reptielen aangetroffen. Het onderzoeksgebied vormt een geschikte (land)habitat voor sommige algemene soorten amfibieën zoals gewone pad, bruine kikker en mogelijk kleine watersalamander. Het onderzoeksgebied wordt als ongeschikt habitat voor reptielen beschouwd. Voortplantingslocaties voor amfibieën ontbreken in het onderzoeksgebied. De recreatieve paden kruisen wellicht watergangen welke wel geschikt zijn als voortplantingsbiotoop voor amfibieën. Het aanbrengen van bruggen hoeft deze functie niet te schaden.

Dagvlinders

Er zijn geen beschermde soorten aangetroffen. Er is in het onderzoeksgebieden geen geschikt leefgebied aanwezig voor beschermde soorten.

Libellen

Er zijn geen beschermde soorten aangetroffen. Er is in het onderzoeksgebied geen geschikt leefgebied aanwezig voor beschermde soorten.

Kevers en mieren

Er zijn geen beschermde soorten aangetroffen. Er is in het onderzoeksgebied geen geschikt leefgebied aanwezig voor beschermde soorten.

Vissen en kreeftachtigen

Er zijn geen beschermde soorten aangetroffen. Er is in het onderzoeksgebied geen geschikt leefgebied aanwezig voor beschermde soorten.

6.4 Toetsingskader

Voor het verstoren van soorten van tabel 1 is geldt een algemene vrijstelling indien er sprake is van een ruimtelijke ontwikkeling en/of bestendig beheer. Voor verstoren van soorten uit tabel 2 van de Ff-wet geldt ook een vrijstelling, mits er gewerkt wordt volgens een goedgekeurde gedragscode. Wel dient

rekening gehouden te worden met jaarrond beschermde nesten en leefgebieden, evenals met bezette vogelnesten. Soorten uit tabel 3 zijn beschermd. Voor het uitvoeren van werkzaamheden die leiden tot verstoring of het doden van soorten is een ontheffing noodzakelijk. Dit is ook noodzakelijk voor het uitvoeren van werkzaamheden die leiden tot verstoring of het doden van soorten, wanneer er niet gewerkt wordt volgens een goedgekeurde gedragscode.

Voorgenomen activiteit wordt gezien als 'ruimtelijke ontwikkeling'. Voor het verstoren van soorten van tabel 1 geldt een algemene vrijstelling. Deze vrijstelling geldt ook voor soorten van tabel 2 van de Ff-wet, mits er gewerkt wordt volgens een goedgekeurde gedragscode. Gelet op de voorgenomen activiteit zal dat de 'Gedragscode voor de bouw- en ontwikkelingssector' zijn. Deze is opgesteld door de Bouwend Nederland en de Vereniging van Nederlandse Projectontwikkeling Maatschappijen NEPROM (zie: www.NEPROM.NL). Deze gedragscode geeft aan hoe bedrijven zorgvuldig met beschermde dier- en plantensoorten op bouwplaatsen kunnen omgaan. Voor het verstoren van soorten uit tabel 3, evenals het verstoren van bezette vogelnesten en jaarrond beschermde vogelnesten dient een ontheffing aangevraagd te worden.

6.5 Samenvatting wettelijke consequenties

Flora

Er zijn geen beschermde soorten aangetroffen en het onderzoeksgebied wordt als ongeschikt habitat beschouwd voor de aanwezigheid van beschermde soorten. Op basis van standplaatsfactoren en abiotische parameters kan een goede inschatting gemaakt worden van de potentie van het onderzoeksgebied en of de uitgevoerde inventarisatie voldoet aan de gestelde eisen. Nader onderzoek of het aanvragen van een ontheffing wordt niet noodzakelijk geacht.

(Broed)vogels

Er broeden zeer waarschijnlijk ieder broedseizoen vogels in de te slopen gebouwen en mogelijk op het tracé van het wandelpad. Er broeden alleen soorten in het onderzoeksgebied waarvan uitsluitend de bezette nesten beschermd zijn, niet de oude nesten of het functionele leefgebied. Om te voorkomen dat bezette nesten vernield of verstoord worden, dienen werkzaamheden die dit mogelijk tot gevolg hebben, buiten de broedtijd uitgevoerd te worden. De gebruiksfase van het nieuwe erf en de recreatieve paden leiden niet tot verstoring van bezette vogelnesten.

Zoogdieren; vleermuizen

Om de voorgenomen ingreep te toetsen op het effect op het leefgebied van vleermuizen, dan moet onderscheid gemaakt worden in de functie die het onderzoeksgebied kan hebben voor vleermuizen. Dit kan als vaste rust-/verblijfplaats of als vast leefgebied.

Functionaliteit als verblijfplaats

Er zijn geen verblijfplaatsen van vleermuizen in het onderzoeksgebied aangetroffen, maar de aanwezigheid kan op basis van het uitgevoerde onderzoek niet volledig worden uitgesloten. Het achterste deel van het hoofdgebouw lijkt geschikt als verblijfplaats voor soorten als gewone dwergvleermuis, laatvlieger en mogelijk gewone grootoorvleermuis. Het achterhuis is oorspronkelijk (deels) gedekt met riet waarop later golfplaten bevestigd zijn. Deze dakbedekking biedt mogelijk onderdak aan vleermuizen, maar de oude houten gebintconstructie van het gebouw is ook geschikt. De zolder lijkt voldoende wind- en regendicht waardoor vleermuizen ook achter en tussen de houten balkconstructie kunnen verblijven. Nader onderzoek is vereist om met zekerheid iets te kunnen zeggen over de aanwezigheid van verblijfplaatsen van vleermuizen in het onderzoeksgebied.

Het onderzoek dient uitgevoerd te worden conform het vleermuisprotocol zoals opgesteld door het Netwerk Groene Bureau en het Ministerie van EL&I. In het kader van het vervolgonderzoek dienen minimaal drie bezoeken aan het onderzoeksgebied gebracht te worden. Twee in de zomermaanden en één in de nazomer.

Functionaliteit als leefgebied; foerageergebied

Op basis van het uitgevoerde onderzoek kan niets gezegd worden over de functionaliteit van het onderzoeksgebied als foerageergebied. Gelet op de huidige karakteristieken van het onderzoeksgebied (erf en grasland), dan is het aannemelijk dat het onderzoeksgebied gebruikt wordt als foerageergebied voor vleermuizen. Door de voorgenomen activiteit neemt de geschiktheid van deze functie niet af. De windluwe plekken langs bomenranden en de boomkruinen en de grazige vegetatie blijven behouden. Door de aanleg van nieuwe landschapselementen neemt de geschiktheid van het onderzoeksgebied voor vleermuizen zelfs toe. Nader onderzoek of het aanvragen van een ontheffing is voor dit aspect van het functionele leefgebied van vleermuizen niet vereist.

Functionaliteit als leefgebied; vliegroutes

Op basis van het uitgevoerde onderzoek kan niets gezegd worden over de functionaliteit van het onderzoeksgebied als vliegroute. Het is aannemelijk dat het onderzoeksgebied geen functie van betekenis heeft als vliegroute. Het vormt geen lijnvormig element zoals een laanbeplanting, houtsingel of beek. Nader onderzoek of het aanvragen van een ontheffing is niet vereist.

Zoogdieren; grondgebonden soorten

Er zijn geen verblijfplaatsen van beschermde soorten in het onderzoeksgebied aangetroffen.

Amfibieën en Reptielen

Er zijn tijdens het onderzoek geen beschermde amfibieën en reptielen in het onderzoeksgebied aangetroffen. Het onderzoeksgebied vormt vanwege de inrichting en het gevoerde beheer een mogelijk geschikt landhabitat voor amfibieën zoals vermeld in tabel 1 van de Ff-wet. Voor deze soorten geldt een algemene vrijstelling. De voorgenomen activiteit leidt niet tot overtreding van de Ff-wet. De graslanden en vochtige oevers vormen een potentieel habitat voor de ringslang. De soort komt echter in de directe omgeving van het onderzoeksgebied niet voor. Het onderzoeksgebied vormt een ongeschikt habitat voor andere soorten reptielen. Er hoeft in het kader van de algemene zorgplicht geen ecologisch werkprotocol opgesteld te worden. Nader onderzoek of het aanvragen van een ontheffing wordt niet noodzakelijk geacht.

Dagvlinders

Er zijn geen beschermde dagvlinders in het onderzoeksgebied aangetroffen. Gelet op de inrichting en het gevoerde beheer is het onderzoeksgebied ongeschikt als leefgebied voor beschermde soorten. Nader onderzoek of het aanvragen van een ontheffing wordt niet noodzakelijk geacht.

Libellen

Er zijn geen beschermde libellen in het onderzoeksgebied aangetroffen. Gelet op de inrichting en het gevoerde beheer is het onderzoeksgebied ongeschikt als leefgebied voor beschermde soorten. Er is geen geschikt leefgebied aanwezig voor beschermde libellensoorten. Nader onderzoek of het aanvragen van een ontheffing wordt niet noodzakelijk geacht.

Kevers en mieren

Er zijn geen beschermde kevers en mieren in het onderzoeksgebied aangetroffen. Gelet op de inrichting en het gevoerde beheer is het onderzoeksgebied ongeschikt als leefgebied voor beschermde soorten. Er is geen geschikt leefgebied aanwezig voor beschermde soorten. Nader onderzoek of het aanvragen van een ontheffing wordt niet noodzakelijk geacht.

Vissen en kreeftachtigen

Er zijn geen beschermde vissen en kreeftachtigen in het onderzoeksgebied aangetroffen. Gelet op de inrichting en het gevoerde beheer is het onderzoeksgebied ongeschikt als leefgebied voor beschermde

soorten. Er is geen geschikt leefgebied aanwezig voor beschermde soorten. Nader onderzoek of het aanvragen van een ontheffing wordt niet noodzakelijk geacht.

Soortgroep	Soorten planlocatie	Verbodsbepalingen*	aandachtspunt
Flora	Geen (aantasting van) tabel 2+3-soorten	Niet van toepassing	
Zoogdieren; grondgebonden	Geen (aantasting van) tabel 2+3-soorten	Niet van toepassing	
Broedvogels tijdens broedseizoen (1)	div. soorten	Art. 9, 12	Bebouwing slopen in de periode oktober-februari, paden aanleggen in de periode augustus – maart
Broedvogels, beschermde vaste nestplaatsen	Geen	Niet van toepassing	
Vleermuizen; functionaliteit van het leefgebied (foerageergebied + vliegroutes)	Onbekend	Niet van toepassing	Waarde als foerageergebied wordt mogelijk versterkt.
Vleermuizen; vaste verblijfplaatsen	onbekend	onbekend	Nader onderzoek noodzakelijk of effect van voorgenomen activiteit vast te kunnen stellen.
Reptielen	Niet aanwezig	Niet van toepassing	
Amfibieën	Geen (aantasting van) tabel 2+3-soorten	Niet van toepassing	
Vissen	Niet aanwezig	Niet van toepassing	
Dagvlinders	Geen (aantasting van) tabel 2+3-soorten	Niet van toepassing	
Libellen	Geen (aantasting van) tabel 2+3-soorten	Niet van toepassing	
Overige ongewervelden	Geen (aantasting van) tabel 2+3-soorten	Niet van toepassing	

(1) Het broedseizoen verschilt per soort. Indien werkzaamheden worden uitgevoerd in de periode september-februari is de kans op versterking van vogelnesten minimaal.

* Toelichting verbodsbepalingen tabel:

Artikel 2: Zorgplicht en Zorgvuldig handelen ten aanzien van alle plant- en diersoorten, al dan niet beschermd

Artikel 8: Verbod: plukken, uitsteken, vernielen, beschadigen of verwijderen van beschermde planten

Artikel 9: Verbod: opsporen, vangen, bemachtigen, doden, verwonden van beschermde dieren

Artikel 10: Verbod: opzettelijk verontrusten van beschermde dieren

Artikel 11: Verbod: wegnemen, verstoren, aantasten van verblijfplaatsen en voortplantingsplaatsen

Artikel 12: Verbod: zoeken, rapen, beschadigen, vernielen of uit nesten nemen van eieren

Artikel 13: Verbod: onder zich hebben van beschermde planten, dieren, eieren of producten hiervan

Tabel 1. Aangetroffen of verwachte beschermde soorten (Ff-wet tabel 2 of 3) die mogelijk geschaad worden.

6.6 Historische gegevens

Van de onderzoeksgebieden zijn geen historische gegevens bekend.

6.7 Volledigheid van het onderzoek

Het onderzoek is volledig uitgevoerd onder prima weersomstandigheden. Het volledige onderzoeksgebied is onderzocht.

7. Conclusies en advies

Voorgenomen activiteit wordt gezien als 'ruimtelijke ontwikkeling'. Voor het verstoren van soorten van tabel 1 geldt een algemene vrijstelling. Deze vrijstelling geldt ook voor soorten van tabel 2 van de Ff-wet, mits er gewerkt wordt volgens een goedgekeurde gedragscode. Gelet op de voorgenomen activiteit zal dat de 'Gedragscode voor de bouw- en ontwikkelsector' zijn. Deze is opgesteld door de Bouwend Nederland en de Vereniging van Nederlandse Projectontwikkeling Maatschappijen NEPROM (zie: www.NEPROM.NL). Deze gedragscode geeft aan hoe bedrijven zorgvuldig met beschermde dier- en plantensoorten op bouwplaatsen kunnen omgaan. Voor het verstoren van soorten uit tabel 3, evenals het verstoren van bezette vogelnesten en jaarrond beschermde vogelnesten dient een ontheffing aangevraagd te worden.

Er zijn in het onderzoeksgebied, behalve broedvogels, geen beschermde soorten zoals vermeld in tabel 2 en 3 van de Ff-wet vastgesteld. De voorgenomen activiteit heeft geen negatief effect op het duurzaam kunnen blijven functioneren van beschermde leefgebieden, jaar rond beschermde nesten en -beschermde rust- en verblijfplaatsen van soorten rondom het onderzoeksgebied.

Er broeden ieder broedseizoen vogels in het onderzoeksgebied. Dit zijn soorten waarvan uitsluitend de bezette nesten beschermd zijn, niet de oude nesten of het functionele leefgebied. Werkzaamheden (zoals het slopen van gebouwen) die kunnen leiden tot verlies of verstoring van bezette nesten dienen buiten de broedtijd uitgevoerd te worden. De meest geschikte periode voor het uitvoeren van dergelijke werkzaamheden is oktober-februari voor het slopen van gebouwen en augustus-maart voor het aanleggen van wandelpaden.

De aanwezigheid van verblijfplaatsen van vleermuizen wordt in bijna alle gebouwen uitgesloten. Deze zijn ongeschikt als verblijfplaats. De aanwezigheid van een verblijfplaats van één of meerdere vleermuizen in het hoofdgebouw kan echter niet uitgesloten worden op basis van het uitgevoerde onderzoek. Hiervoor is aanvullend onderzoek noodzakelijk. Dit onderzoek dient uitgevoerd te worden conform het vleermuisprotocol zoals vastgesteld door het Netwerk Groene Bureaus en het Ministerie van EL&I.

Het recreatieve wandelpad ligt deels in de Ecologische Hoofdstructuur (EHS), specifiek EHS-natuur. Het pad bestaat uit een gemaaide strook grasland in een bestaand graslandperceel. Door de aanleg van het wandelpad gaat geen oppervlakte EHS verlopen. Door het gebruik van het pad worden de kernkwaliteiten en de omgevingscondities van de EHS niet aangetast. Voorgenomen activiteit heeft geen negatief effect op beschermd natuurgebied of waardevol landschap. Het onderzoeksgebied ligt buiten de invloedssfeer van deze gebieden. Er hoeft geen nader onderzoek uitgevoerd te worden, er hoeft geen ontheffing of natuurbeschermingswetvergunning aangevraagd te worden.

- Bijlagen:
 Bijlage 1. De natuurkalender
 Bijlage 2. Toelichting Flora- en faunawet
 Bijlage 3. Fotobijlage

Bijlage 1 Natuurkalender

	jan	feb	mrt	apr	mei	jun	jul	aug	sep	okt	nov	dec
houtopstanden												
afzetten / hakhoutbeheer												
dunnen												
verwijderen opslag / exoot, nazorg												
heg afzetten												
knotten												
opsnoeien / opkronen												
hoogstam wintersnoei												
hoogstam zomersnoei												
bomen met winterslaapplaats vogels												
vleermuisbomen zomerverblijf												
vleermuisbomen paarplaats												
das												
hazelmuis struweel en hakhoutbeheer												
boomkikker struweel												
Grazige vegetaties												
maaieren vochtig/nat grasland												
maaieren droog schraalgrasland												
Wateren												
poel opschonen												
boomkikker wateren												
geelbuikvuurpad kleinschalig												
geelbuikvuurpad grootschalig												
Gebouwen m.b.t. vleermuizen												
zomerverblijf												
winterverblijf												

- Optimale periode voor werkzaamheden.
- Acceptabele periode voor werkzaamheden.
De werkzaamheden verrichten onder voorwaarden zoals beschreven in protocol.
- Geen werkzaamheden in deze periode.
Wanneer er wel gewerkt moet worden is een ontheffing verplicht.

Bijlage 2: Toelichting AMvB

Toelichting tabellen soorten Flora- en faunawet

In onderstaande tabellen staan alle beschermde soorten van de Flora- en faunawet. De tabellen zijn aan de ene kant aan de orde bij ontheffingverlening voor Artikel 75 en aan de andere kant bij vrijstellingen in het kader van het Besluit houdende wijziging van een aantal algemene maatregelen van bestuur in verband met wijziging van Artikel 75 van de Flora- en faunawet en enkele andere wijzigingen (AMvB Artikel 75). Vogelsoorten zijn in deze tabellen niet apart opgenomen. Alle vogelsoorten in Nederland zijn beschermd (behalve exoten). In de toelichting bij de tabellen staat aangegeven welk regime toepasselijk is voor vogelsoorten.

<p><u>Zoogdieren</u> aardmuis <i>Microtus agrestis</i> bosmuis <i>Apodemus sylvaticus</i> dwergmuis <i>Micromys minutus</i> bunzing <i>Mustela putorius</i> dwergspitsmuis <i>Sorex minutus</i> egel <i>Erinaceus europaeus</i> gewone bosspitsmuis <i>Sorex araneus</i> haas <i>Lepus europeus</i> hermelijn <i>Mustela erminea</i> huisspitsmuis <i>Crocidura russula</i> konijn <i>Oryctolagus cuniculus</i> mol <i>Talpa europea</i> ondergrondse woelmuis <i>Pitymys subterraneus</i> ree <i>Capreolus capreolus</i> rosse woelmuis <i>Clethrionomys glareolus</i> tweekleurige bosspitsmuis <i>Sorex coronatus</i> veldmuis <i>Microtus arvalis</i> vos <i>Vulpes vulpes</i> wezel <i>Mustela nivalis</i> woelrat <i>Arvicola terrestris</i> <u>Reptielen en amfibieën</u> bruine kikker <i>Rana temporaria</i> gewone pad <i>Bufo bufo</i> middelste groene kikker <i>Rana esculenta</i> kleine watersalamander <i>Triturus vulgaris</i> meerkikker <i>Rana ridibunda</i></p>	<p><u>Mieren</u> behaarde rode bosmier <i>Formica rufa</i> kale rode bosmier <i>Formica polycetena</i> stronkmier <i>Formica truncorum</i> zwartrugbosmier <i>Formica pratensis</i> <u>Slakken</u> wijngaardslak <i>Helix pomatia</i> <u>Vaatplanten</u> aardaker <i>Lathyrus tuberosus</i> akkerklokje <i>Campanula rapunculoides</i> brede wespenorchis <i>Epipactis helleborine</i> breed klokje <i>Campanula latifolia</i> dotterbloem <i>Caltha palustris</i> gewone vogelmelk <i>Ornithogalum umbellatum</i> grasklokje <i>Campanula rotundifolia</i> grote kaardenbol <i>Dipsacus fullonum</i> kleine maagdenpalm <i>Vinca minor</i> knikkende vogelmelk <i>Ornithogalum nutans</i> koningsvaren <i>Osmunda regalis</i> slanke sleutelbloem <i>Primula elatior</i> zwanebloem <i>Butomus umbellatus</i></p>
--	--

Tabel 3. Tabel 1 van de Ff-wet (Algemene soorten)

Toelichting tabel 1

- Als iemand activiteiten onderneemt die zijn te kwalificeren als bestendig beheer en onderhoud of bestendig gebruik of ruimtelijke ontwikkelingen, geldt een vrijstelling voor de soorten in tabel 1 voor Artikel 8 t/m 12 van de flora- & faunawet. Aan deze vrijstelling zijn geen aanvullende eisen gesteld. Voor deze activiteiten hoeft geen ontheffing aangevraagd worden.
- Voor andere activiteiten dan hierboven genoemd is voor de soorten in tabel 1 een ontheffing nodig. Een ontheffingaanvraag voor deze soorten wordt getoetst aan het criterium 'doet geen afbreuk aan gunstige staat van instandhouding van de soort' (zgn. lichte toets).

Tabel 2.

Toelichting tabel 2

Als iemand activiteiten onderneemt die zijn te kwalificeren als bestendig beheer en onderhoud of bestendig gebruik of ruimtelijke ontwikkelingen, geldt een vrijstelling voor de soorten in tabel 2 voor Artikel 8 t/m 12 van de flora- en faunawet, mits activiteiten worden uitgevoerd op basis van een door de minister van LNV goedgekeurde gedragscode. Hetzelfde geldt voor alle vogelsoorten. Een gedragscode moet door een sector of ondernemer zelf opgesteld worden en ingediend voor goedkeuring. Voor andere activiteiten dan hierboven genoemd is voor de soorten in tabel 2 een ontheffing nodig. Een ontheffingaanvraag voor deze soorten wordt getoetst aan het criterium 'doet geen afbreuk aan gunstige staat van instandhouding van de soort'. Dit is niet van toepassing op alle vogelsoorten (zie toelichting tabel 3)

<p><u>Zoogdieren</u> Damhert <i>Dama dama</i> Edelhert <i>Cervus elaphus</i> Eekhoorn <i>Sciurus vulgaris</i> Grijs zeehond <i>Halichoerus grypus</i> Grote bosmuis <i>Apodemus flavicollis</i> Steenmarter <i>Martes foina</i> Wild zwijn <i>Sus scrofa</i></p> <p><u>Reptielen en amfibieën</u> Alpenwatersalamander <i>Triturus alpestris</i> Levendbarende hagedis <i>Lacerta vivipara</i></p> <p><u>Dagvlinders</u> Moerasparelmoervlinder <i>Euphydryas aurinia</i> Vals heideblauwtje <i>Lycaeides idas</i></p> <p><u>Vissen</u> Bermpje <i>Noemacheilus barbatulus</i> Kleine modderkruiper <i>Cobitis taenia</i> Meerval <i>Silurus glanis</i> Rivierdonderpad <i>Cottus gobio</i></p> <p><u>Vaatplanten</u> Aangebrande orchis <i>Orchis ustulata</i> Aapjesorchis <i>Orchis simia</i> Beenbreek <i>Narthecium ossifragum</i> Bergklokje <i>Campanula rhomboidalis</i> Bergnachtorchis <i>Platanthera chlorantha</i> Bijenorchis <i>Ophrys apifera</i> Blaasvaren <i>Cystopteris fragilis</i> Blauwe zeedistel <i>Eryngium maritimum</i> Bleek bosvogeltje <i>Cephalanthera damasonium</i> Bokkenorchis <i>Himantoglossum hircinum</i> Brede orchis <i>Dactylorhiza majalis majalis</i> Bruinrode wespenorchis <i>Epipactis atrorubens</i> Daslook <i>Allium ursinum</i> Dennenorchis <i>Goodyera repens</i> Duitse gentiaan <i>Gentianella germanica</i> Franjegentiaan <i>Gentianella ciliata</i> Geelgroene wespenorchis <i>Epipactis muelleri</i> Gele helmbloem <i>Pseudofumaria lutea</i> Gevlekte orchis <i>Dactylorhiza maculata</i> Groene nachtorchis <i>Coeloglossum viride</i> Groensteel <i>Asplenium viride</i> Grote keverorchis <i>Listera ovata</i> Grote muggenorchis <i>Gymnadenia conopsea</i> Gulden sleutelbloem <i>Primula veris</i> Harlekijn <i>Orchis morio</i> Herfstschroeforchis <i>Spiranthes spiralis</i> Hondskruid <i>Anacamptis pyramidalis</i> Honingorchis <i>Herminium monorchis</i> Jeneverbes <i>Juniperus communis</i> Klein glaskruid <i>Parietaria judaica</i> kleine keverorchis <i>Listera cordata</i> kleine zonnedauw <i>Drosera intermedia</i> klokjesgentiaan <i>Gentiana pneumonanthe</i></p>	<p>kluwenklokje <i>Campanula glomerata</i> koraalwortel <i>Corallorhiza trifida</i> kruisbladgentiaan <i>Gentiana cruciata</i> lange ereprijs <i>Veronica longifolia</i> lange zonnedauw <i>Drosera anglica</i> mannetjesorchis <i>Orchis mascula</i> maretak <i>Viscum album</i> moeraswespenorchis <i>Epipactis palustris</i> muurbloem <i>Erysimum cheiri</i> parnassia <i>Parnassia palustris</i> pijlscheefkelk <i>Arabis hirsuta sagittata</i> poppenorchis <i>Aceras anthropophorum</i> prachtklokje <i>Campanula persicifolia</i> purperorchis <i>Orchis purpurea</i> rapunzelklokje <i>Campanula rapunculus</i> rechte driehoeksvaren <i>Gymnocarpium robertianum</i> rietorchis <i>Dactylorhiza majalis praetermissa</i> ronde zonnedauw <i>Drosera rotundifolia</i> rood bosvogeltje <i>Cephalanthera rubra</i> ruig klokje <i>Campanula trachelium</i> schubvaren <i>Ceterach officinarum</i> slanke gentiaan <i>Gentianella amarella</i> soldaatje <i>Orchis militaris</i> spaanse ruiter <i>Cirsium dissectum</i> steenanjer <i>Dianthus deltoides</i> steenbreekvaren <i>Asplenium trichomanes</i> stengelloze sleutelbloem <i>Primula vulgaris</i> stengelomvattend havikskruid <i>Hieracium amplexicaule</i> stijf hardgras <i>Catapodium rigidum</i> tongvaren <i>Asplenium scolopendrium</i> valkruid <i>Arnica montana</i> veenmosorchis <i>Hammarbya paludosa</i> veldgentiaan <i>Gentianella campestris</i> veldsalie <i>Salvia pratensis</i> vleeskleurige orchis <i>Dactylorhiza incarnata</i> vliegenorchis <i>Ophrys insectifera</i> vogelnestje <i>Neottia nidus-avis</i> voorjaarsadonis <i>Adonis vernalis</i> wantsenorchis <i>Orchis coriophora</i> waterdrieblad <i>Menyanthes trifoliata</i> weideklokje <i>Campanula patula</i> welriekende nachtorchis <i>Platanthera bifolia</i> wilde gage <i>Myrica gale</i> wilde herfsttijloos <i>Colchicum autumnale</i> wilde kievitsbloem <i>Fritillaria meleagris</i> wilde marjolein <i>Origanum vulgare</i> wit bosvogeltje <i>Cephalanthera longifolia</i> witte muggenorchis <i>Pseudorchis albida</i> zinkviooltje <i>Viola lutea calaminaria</i> zomerklokje <i>Leucjum aestivum</i> zwartsteel <i>Asplenium adiantum-nigrum</i></p> <p><u>Kevers</u> vliegend hert <i>Lucanus cervus</i></p> <p><u>Kreeftachtigen</u> rivierkreeft <i>Astacus astacus</i></p>
--	--

Tabel 4. Tabel 2 van de Ff-wet.

Toelichting tabel 3

Als iemand activiteiten onderneemt die zijn te kwalificeren als bestendig beheer en onderhoud of bestendig gebruik, geldt een vrijstelling voor de soorten in tabel 3 voor Artikel 8 t/m 12 van de flora & faunawet, mits activiteiten worden uitgevoerd op basis van een door de minister van LNV goedgekeurde gedragscode. Deze vrijstelling is enigszins beperkt; voor activiteiten die zijn te kwalificeren als bestendig beheer en onderhoud in de landbouw en bosbouw en bestendig gebruik geldt geen vrijstelling voor Artikel 10 van de flora- en faunawet. Ook niet op basis van een gedragscode. Een gedragscode moet door een sector of ondernemer zelf opgesteld worden en ingediend voor goedkeuring. Als iemand activiteiten onderneemt die zijn te kwalificeren als ruimtelijke ontwikkeling, geldt voor soorten in tabel 3 geen vrijstelling. Ook niet op basis van een gedragscode. Hiervoor is een ontheffing nodig. Voor andere activiteiten dan hierboven genoemd is voor de soorten in tabel 3 een ontheffing nodig.

Een ontheffingaanvraag voor de soorten van tabel 3 wordt getoetst aan drie criteria:

- 1) er is sprake van een in of bij de wet genoemd belang¹;
- 2) er is geen alternatief;
- 3) doet geen afbreuk aan gunstige staat van instandhouding van de soort. Deze drie criteria vormen de zgn. uitgebreide toets. De drie criteria staan naast elkaar en niet na elkaar (aan alle drie moet voldaan zijn).

De uitgebreide toets voor ontheffingverlening geldt ook voor alle vogelsoorten.

---

¹ - onderzoek en onderwijs
- re-populatie en herintroductie
- bescherming van flora en fauna
- veiligheid van het luchtverkeer
- volksgezondheid of openbare veiligheid
- dwingende redenen van openbaar belang
- het voorkomen van ernstige schade aan vormen van eigendom
- belangrijke overlast veroorzaakt door dieren
- uitvoering van werkzaamheden in het kader van bestendig beheer en onderhoud in de landbouw en bosbouw
- bestendig gebruik
- uitvoering van werkzaamheden in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling

Tabel 3: soorten bijlage IV HR/bijlage 1 AMvB

Bijlage 1 AMvB

Zoogdieren

das *Meles meles*
boomarter *Martes martes*
eikelmuis *Eliomys quercinus*
gewone zeehond *Phoca vitulina*
veldspitsmuis *Crocidura leucodon*
waterspitsmuis *Neomys fodiens*

Reptielen en amfibieën

adder *Vipera berus*
hazelworm *Anguis fragilis*
ringslang *Natrix natrix*
vinpootsalamander *Triturus helveticus*
vuursalamander *Salamandra salamandra*

Vissen

beekprik *Lampetra planeri*
bittervoorn *Rhodeus cericeus*
elrits *Phoxinus phoxinus*
gestippelde alver *Alburnoides bipunctatus*
grote modderkruiper *Misgurnus fossilis*
rivierprik *Lampetra fluviatilis*

Dagvlinders

bruin dikkopje *Erynnis tages*
dwergblauwtje *Cupido minimus*
dwergdikkopje *Thymelicus acteon*
groot geaderd witje *Aporia crataegi*
grote ijsvogelvlinder *Limenitis populi*
heideblauwtje *Plebejus argus*
iepepage *Strymonidia w-album*
kalkgraslanddikkopje *Spialia sertorius*
keizersmantel *Argynnis paphia*
klaverblauwtje *Cyaniris semitargus*
purperstreepparelmoervlinder *Brenthis ino*
rode vuurvlinder *Palaeochrysopterus hippothoe*
rouwmantel *Nymphalis antiopa*
tweekleurig hooibeestje *Coenonympha arcania*
veenbesparelmoervlinder *Bolaria aquilonais*
veenhooibeestje *Coenonympha tullia*
veldparelmoervlinder *Melitaea cinxia*
woudparelmoervlinder *Melitaea diamina*
zilvervlek *Clossiana euphrosyne*

Vaatplanten

groot zee gras *Zostera marina*

Bijlage IV HR

Zoogdieren

baardvleermuis *Myotis mystacinus*
bechstein's vleermuis *Myotis bechsteinii*
bever *Castor fiber*
bosvleermuis *Nyctalus leisleri*
brandt's vleermuis *Myotis brandtii*
bruinvis *Phocoena phocoena*
euraziatische lynx *Lynx lynx*
franjestaat *Myotis nattereri*
gewone dolfijn *Delphinus delphis*
gewone dwergvleermuis *Pipistrellus pipistrellus*
gewone grootoorvleermuis *Plecotus auritus*
grijze grootoorvleermuis *Plecotus austriacus*
grote hoefijzerneus *Rhinolophus ferrumequinum*
hamster *Cricetus cricetus*

hazelmuis *Muscardinus avellanarius*
ingekorven vleermuis *Myotis emarginatus*
kleine dwergvleermuis *Pipistrellus pygmaeus*
kleine hoefijzerneus *Rhinolophus hipposideros*
laatvlieger *Eptesicus serotinus*
meervleermuis *Myotis dasycneme*
mopsvleermuis *Barbastella barbastellus*
nathusius' dwergvleermuis *Pipistrellus nathusii*
noordse woelmuis *Microtus oeconomus*
otter *Lutra lutra*
rosse vleermuis *Nyctalus noctula*
tuimelaar *Tursiops truncatus*
tweekleurige vleermuis *Vespertilio murinus*
vale vleermuis *Myotis myotis*
watervleermuis *Myotis daubentonii*
wilde kat *Felis silvestris*
witflankdolfijn *Lagenorhynchus acutus*
witsnuitdolfijn *Lagenorhynchus albirostris*

Reptielen en amfibieën

boomkikker *Hyla arborea*
geelbuikvuurpad *Bombina variegata*
gladde slang *Coronella austriacus*
heikikker *Rana arvalis*
kamsalamander *Triturus cristatus*
knoflookpad *Pelobates fuscus*
muurhagedis *Podarcis muralis*
poelkikker *Rana lessonae*
rugstreep pad *Bufo calamita*
vroedmeesterpad *Alytes obstetricans*
zandhagedis *Lacerta agilis*

Dagvlinders

donker pimpernelblauwtje *Maculinea nausithous*
grote vuurvlinder *Lycaena dispar*
pimpernelblauwtje *Maculinea telegonia*
tijmblauwtje *Maculinea arion*
zilverstreephoobeestje *Coenonympha hero*

Libellen

bronslibel *Oxygastra curtisii*
gaffellibel *Ophiogomphus cecilia*
gevlekte witsnuitlibel *Leucorrhinia pectoralis*
groene glazenmaker *Aeshna viridis*
noordse winterjuffer *Sympetma paedisca*
oostelijke witsnuitlibel *Leucorrhinia albifrons*
rivierrombout *Stylurus flavipes*
sierlijke witsnuitlibel *Leucorrhinia caudalis*

Vissen

houting *Conegonus oxyrrhynchus*
steur *Acipenser sturio*

Vaatplanten

drijvende waterweegbree *Luronium natans*
groenknolorchis *Liparis loeselii*
kruipend moerasscherm *Apium repens*
zomerschroeforchis *Spiranthes aestivalis*

Kevers

brede geelrandwaterroofkever *Dytiscus latissimus*
gestreepte waterroofkever *Graphoderus bilineatus*
heldenbok *Cerambyx cerdo*
juchtleerkever *Osmoderma eremita*

Tweekleppigen

bataafse stroommossel *Unio crassus*

Tabel 5. Tabel 3 van de Ff-wet : Soorten bijlage IV HR (+ Platte schijfhoren) / bijlage 1 AMvB (zie volgende bladzijde)

Bijlage 3. Fotobijlage
Impressie van het onderzoeksgebied ;

Onderzoek naar vleermuizen en overige soorten in kader van
de Flora- en faunawet

Mulderij 10, Dedemsvaart

Colofon

Onderzoek naar vlemuizen in kader van de Flora- en faunawet
Mulderij 10, Dedemsvaart

Uitgevoerd door:
Natuurbank Overijssel

Opdrachtgever: BJZ.Nu
Contactpersoon: dhr. W.Bekke

Projectnummer en versie: 308b, versie 1.1		Status: definitief
Projectleider: Ing. P.Leemreise	Veldmedewerker(s): Ing. P.Leemreise	Rapportdatum: 13 juni 2014
Ligging projectgebied: Mulderij 10, Dedemsvaart	Amersfoortcoördinaten: 265.534 Y479.523	

Correspondentieadres:
Postbus 206
7480 AE Haaksbergen
info@natuurbankoverijssel.nl

1 Aanleiding en doel

Het planvoornemen bestaat uit het realiseren van een recreatieve pleisterplaats, waarmee wordt verwezen naar de historische functie van het erf. Diverse oorspronkelijke kwaliteiten van de verschillende landschapstypes worden teruggebracht in het plangebied. Het erf krijgt een verblijfsrecreatieve functie door de realisatie van een groepsaccommodatie en boerderijappartementen. Tevens wordt een kleinschalig kinderdagverblijf opgericht. Daarnaast wordt een nieuwe kapschuur gerealiseerd. In de kapschuur worden machines en gereedschappen voor terreinonderhoud (agrarisch georiënteerd) gestald en dient als onderkomen voor circa tien runderen.

Om dit mogelijk te maken worden enkele bestaande bijgebouwen geheel of gedeeltelijk gesloopt en enkele nieuwe gebouwen op het erf gebouwd. Om te kunnen bepalen of de voorgenomen activiteit in overeenstemming is met de Flora- en Faunawet en de Natuurbeschermingswet heeft Natuurbank Overijssel het plangebied op 19 juni 2013 onderzocht op de aanwezigheid van beschermde soorten welke door de voorgenomen activiteit negatief beïnvloed worden. De toegepaste onderzoeksmethode van de quickscan bestond uit een visuele inspectie van het onderzoeksgebied. Deze methode is niet geschikt om de functie van het plangebied voor vleermuizen in beeld te brengen. Daarom heeft Natuurbank Overijssel drie aanvullende avondbezoeken gebracht aan het onderzoeksgebied om de functie van het plangebied voor vleermuizen in beeld te krijgen. Voorliggend rapport beschrijft de bevindingen van dit onderzoek.

Voorliggend rapport moet beschouwd worden als een addendum bij het rapport 'Quickscan natuurwaardenonderzoek Flora- & Faunawet en pré-toets natuurbeschermingswet Mulderij 10, Dedemsvaart. (RAPPORT NR. 300, NATUURBANK OVERIJSEL, 2013).

Het in deze rapportage beschreven onderzoek is uitgevoerd met als doel het verkrijgen van antwoord op de volgende onderzoeksvragen:

M.b.t. vleermuizen:

- Welke soorten maken gebruik van de locatie?
- Welke functie heeft het gebied voor betreffende soorten?
- Wordt bij de uitvoer van de ingrepen de Flora- en faunawet overtreden?

Dit rapport beschrijft de bevindingen van dit onderzoek. In dit rapport wordt niet ingegaan op het mogelijke effect van de voorgenomen activiteit op beschermde gebieden zoals de EHS, Natura2000-gebieden en beschermde natuurmonumenten. Daarvoor wordt verwezen naar het rapport 'Quickscan natuurwaardenonderzoek Flora- & Faunawet en pré-toets natuurbeschermingswet Mulderij 10, Dedemsvaart (RAPPORT NR. 300, NATUURBANK OVERIJSEL, 2013).

2 Situering van het plangebied

Het onderzoeksgebied is gelegen aan de Mulderij 10 in Dedemsvaart. Het bestaat uit een oud agrarisch erf met een fors hoofdgebouw en verschillende bijgebouwen. Het onderzoeksgebied ligt in het buitengebied van Dedemsvaart. Op onderstaande afbeelding wordt de globale ligging van het onderzoeksgebied weergegeven.

Situering van het onderzoeksgebied. Deze wordt met de gele contour aangeduid.

In het onderzoeksgebied staan verschillende (agrarische) bijgebouwen en een fors hoofdgebouw. De gebouwen zijn hoofdzakelijk van hout zijn gedekt met gebakken pannen of golfplaat. Het achterste deel van het hoofdgebouw is oorspronkelijk gedekt met riet. Hier zijn later golfplaten overheen zijn gezet. Geen van de gebouwen beschikt over dak- en/of wandisolatie, uitgezonderd het voorste gedeelte van het hoofdgebouw welke bewoond wordt. De bijgebouwen staan leeg en worden al enige tijd niet meer in gebruikt ten behoeve van het agrarische bedrijf. Alle gebouwen zijn toegankelijk voor vleermuizen, uitgezonderd het woongedeelte.

Detailopname van het plangebied.

3. voorgenomen activiteit

De voorgenomen activiteit gaat uit het slopen van bijgebouwen, het gedeeltelijk slopen van het hoofdgebouw en nieuwbouw van twee bijgebouwen en herbouw van het achterste deel van het hoofdgebouw. Het nieuwe erf wordt landschappelijk ingepast door een erfbeplanting. Rondom het erf worden nieuwe landschapselementen aangelegd zoals een houtsingel en poelen.

Weergave van de wenselijke ontwikkeling van het erf.

4. Methode

Het onderzoeksgebied is drie maal bezocht om inzicht te krijgen in de gebruiksfunctie van het erf voor vleermuizen. De toegepaste onderzoeksmethoden worden in deze paragraaf nader toegelicht. Tijdens het bezoek waren de weersomstandigheden geschikt voor het inventariseren van de aanwezige soorten (zie Tabel 1).

Gezien de grootte van het plangebied wordt niet verwacht dat er soorten en functies zijn gemist.

bezoekdatum	tijdstip	weersgesteldheid
10 juli 2013	21:00-22:30 uur	Half bewolkt, windstil. 11 °C
4 augustus 2013	0:00-0:45 , 3:00-4:00 uur	Half bewolkt, 12 °C. wind 1-2 Bft.
29 augustus 2013	21:00-22:30 uur	Half bewolkt, 20 °C. wind 1-2 Bft.
16 september 2013	19:00: 21:30 uur	Bewolkt, 16 °C, windstil

Tabel 1. Bezoekdata en weersgesteldheid

Onderzoeksmethodiek

Iedere dier- en plantengroep heeft zijn eigen methode van inventarisatie om zo een zo goed mogelijk beeld te krijgen van de betekenis van het gebied voor de betreffende soorten of groepen. Hieronder wordt de onderzoeksmethode van de onderzochte groep gegeven zoals uitgevoerd in het plangebied.

Vleermuizen

Voor het in kaart brengen van vleermuizen is zowel visueel als auditief geïnventariseerd. Met behulp van een heterodyne batdetector met opname- en vertragingfunctie (type:Peterson D240x) is de echolocatie, die vleermuizen uitzenden, voor ons hoorbaar gemaakt. Wanneer op basis van frequentie, klank en ritme niet met 100% zekerheid de soort bepaald kon worden, is een opname gemaakt op een extern opname apparaat (type: Zoom H2). Door middel van het computerprogramma Batsound is een nadere analyse uitgevoerd. Door de dieren ook zoveel mogelijk visueel waar te nemen is de determinatie geverifieerd en is het gedrag (en daarmee vaak de functie van het gebied) vastgesteld. Dit onderzoek is specifiek gericht op het in kaart brengen van verblijfplaatsen, soortsaanwezigheid en gebiedsgebruik.

Bezoeken in de zomermaanden zijn bedoeld om zomerverblijfplaatsen, waaronder kraamkolonies, in beeld te brengen. De bezoeken in augustus-september zijn bedoeld om paarverblijven en eventueel winterverblijven in beeld te brengen. De toegepaste methoden zijn gebaseerd op het vleermuisprotocol 2013 zoals opgesteld door het Netwerk Groene Bureau, Gegevensautoriteit Natuur en de Zoogdierverseniging.

Tijdens het bezoek op 16 september is de zolder van het hoofdgebouw visueel geïnspecteerd op vleermuizen. Daarbij is gezocht naar vleermuizen die zichtbaar in de ruimte hangen, uitwerpselen en prooi resten.

Overige soorten

Voor het onderzoek naar de aanwezigheid van overige beschermde soorten is het plangebied visueel geïnspecteerd. Deze werkwijze komt overeen met de onderzoeksmethodiek zoals die gebruikt wordt bij de zogenaamde 'quickscan' natuurwaardenonderzoeken.

5 Volledigheid van de inventarisatie

Het onderzoek is volledig volgens het vleermuisprotocol uitgevoerd. Een volledig onderzoek conform het vleermuisprotocol bestaat uit minimaal vier bezoeken; twee in de zomermaanden (juni- juli) en twee in het najaar. Voorliggend rapport beschrijft de bevindingen van deze vier bezoeken.

Met de gekozen methode en inspanning wordt invulling gegeven aan de onderzoeksplicht van de Flora- en faunawet. De houdbaarheid van verspreidingsgegevens van faunasoorten zijn aan een maximale periode gebonden. Voor de verspreidingsgegevens van licht beschermde soorten wordt veelal een bruikbaarheidsperiode van circa 5-6 jaar gehanteerd. Voor zwaar beschermde soorten als vleermuizen en vogels geldt een bruikbaarheidsperiode van circa 2-3 jaar. Na deze periode zijn de gegevens verouderd en dient beoordeeld te worden of de gegevens voldoende up-to-date zijn om te gebruiken bij ruimtelijke ingrepen. Voor dit alles geldt wel dat de planlocatie niet significant veranderd waardoor nieuwe leefsituaties kunnen zijn ontstaan.

6 Onderzoekresultaten

In dit hoofdstuk worden kort de bevindingen van het onderzoek weergegeven. De verspreidingskaart van de aangetroffen soorten is opgenomen in de bijlage. In het volgende hoofdstuk worden de wettelijke consequenties en aanbevelingen gegeven.

Hieronder worden de resultaten per soort en per functie behandeld. In de bijlage is een verspreidingskaart weergegeven met daarop de waargenomen vleermuizen en gebiedsfuncties.

6.1 Vleermuizen

Gedurende het onderzoek zijn vijf vleermuissoorten waargenomen:

- Gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*)
- Laatvlieger (*Eptesicus serotinus*)
- Rosse vleermuis (*Nyctalus noctula*)

*Gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*)*

Tijdens alle bezoeken werden enkele (maximaal vijf) foeragerende gewone dwergvleermuizen op het erf waargenomen. Deze foerageerden met name rond de grote eikenbomen op het erf. Tijdens het bezoek op 10 juli werden ca. 35 gewone dwergvleermuizen waargenomen welke langs de laanbeplanting van de Muderij, vanuit zuidoostelijke richting het onderzoeksgebied vlogen. Sommige dwergvleermuizen gingen foerageren in het onderzoeksgebied, andere vlogen verder in noordwestelijke richting. Na enige tijd vlogen deze dieren in omgekeerde richting terug. Dit wijst op foeragerende vrouwtjes die van en naar een kraamkolonie vliegen. Het is niet duidelijk waar deze is gesitueerd. Er zijn geen aanwijzingen gevonden dan in het onderzoeksgebied een kraamkolonie of grote zomer- of winterverblijfplaats van deze soort aanwezig is. Vermoedelijk ontbreekt een geschikte verblijfplaats voor groepen dwergvleermuizen.

Tijdens beide bezoeken in het najaar, is een baltsend mannetje gehoord in het onderzoeksgebied welke zich hoofdzakelijk ophield aan de voorzijde van het hoofdgebouw. Het paarverblijf bevindt zich vermoedelijk aan de voorzijde van het hoofdgebouw, achter een houten gevelbetimmering of andere verblijfplaats.

*Laatvlieger (*Eptesicus serotinus*)*

Tijdens de bezoeken op 10 juli en 4 augustus zijn laatvliegers waargenomen in het onderzoeksgebied. Op 10 juli zijn 9 laatvliegers waargenomen toen zij, net als de gewone dwergvleermuizen, via de laanbeplanting vanuit zuidoostelijke richting kwamen aanvliegen. Op 4 augustus zijn kortstondig vier foeragerende laatvliegers waargenomen op het erf. Er zijn geen aanwijzingen gevonden dat deze soort een verblijfplaats heeft in het onderzoeksgebied.

*Rosse vleermuis (*Nyctalus noctula*)*

Tijdens het bezoek op 16 september is de sociale roep van een rosse vleermuis gehoord op de begraafplaats, ca 200 m1 ten noordwesten van het onderzoeksgebied. Er zijn geen aanwijzingen gevonden dat deze soort een verblijfplaats heeft in het onderzoeksgebied.

Voor een beeld van de verspreiding van de waargenomen vleermuizen wordt verwezen naar de bijlage.

6.2 overige soorten

Er zijn in het plangebied geen andere beschermde soorten waargenomen.

7 Toetsing Flora- en faunawet

7.1 Algemeen

Sinds het inwerking treden van de AMvB artikel 75, 26 feb. 2005, is de beschermde status van dieren en planten opgedeeld in 3 tabellen. Soorten die vermeld staan op Tabel 1 zijn vrijgesteld van ontheffing indien de werkzaamheden aan te merken zijn als Ruimtelijke Ontwikkelingen. Tabel 2 en 3 soorten zijn zwaarder beschermd en hiervoor is nader onderzoek of toetsing noodzakelijk. Alle in Nederland voorkomende vleermuissoorten zijn opgenomen in bijlage IV van de Europese Habitatrichtlijn. In Nederland is de soortbescherming verankerd in de Flora- en faunawet en zijn de soorten uit bijlage IV van de Habitatrichtlijn opgenomen in tabel 3 van de AMvB artikel 75. Hierdoor zijn alle vleermuissoorten zwaar beschermd. Voor het verstoren en vernielen van vaste verblijfplaatsen is een ontheffing ex. 75C van de Ffwet vereist. Tot de vaste verblijfplaats wordt het hele functionele leefgebied van de vleermuis beschouwd. Daartoe behoren ook essentiële vliegroutes en foerageergebied. Ook is ontheffing nodig voor het verwonden en doden van vleermuizen.

7.2 Ingreep

De beoogde (ruimtelijke) ingreep heeft een mogelijk effect op vleermuizen. Hierbij is onderscheid te maken tussen tijdelijke en permanente invloeden die effecten kunnen veroorzaken. Dit zijn:

Mogelijke invloeden:

- Geluid bij sloop- en grondwerken;
- Licht tijdens de sloop- en bouwfase;
- Trillingen tijdens sloop- en bouwwerkzaamheden.

Mogelijke permanente invloeden:

- Mogelijk afname/verdwijnen van beschermde vaste rust- of verblijfplaatsen en/of jaarrond beschermde nesten;
- Vernielen/verdwijnen van beschermde soorten;
- Aantasting van de kwaliteit van het leefgebied van beschermde soorten;
- Aantasting van de kwaliteit van beschermde natuurgebieden.

7.3 Effectbeoordeling

Vleermuizen

Verblijfplaatsen

Er is een paarverblijf van de gewone dwergvleermuis aan de voorzijde van het hoofdgebouw vastgesteld. Er zijn geen andere verblijfplaatsen van deze soort of verblijfplaatsen van andere soorten in het onderzoeksgebied vastgesteld. De exacte verblijfplaats is niet gevonden. Verblijfplaatsen kunnen aanwezig zijn in spouwmuren, achter gevelbetimmeringen, achter pannen en loodflappen.

Conclusie:

Het voorhuis van het hoofdgebouw blijft behouden. Door de voorgenomen activiteit gaat het paarverblijf van de gewone dwergvleermuis niet verloren.

Vliegroutes

De laanbeplanting langs Mulderij vormt een vliegroute voor gewone dwergvleermuizen en laatvliegers. Het onderzoeksgebied vormt geen verbindende schakel in vliegroutes van vleermuizen. Er worden geen lijnvormige elementen zoals een laanbeplanting, houtsingel of beek die negatief beïnvloed door de

voorgenomen activiteit. Voorgenomen ingreep heeft geen negatief effect op dit aspect van het functionele leefgebied van vleermuizen.

Conclusie:

Door de voorgenomen activiteit wordt het functionele leefgebied voor het aspect vliegroutes, niet aangetast.

Foerageergebied

De bomen op en rond het erf worden door verschillende soorten gebruikt als foerageergebied. Door de voorgenomen ingreep blijft deze functie behouden mits de bomen niet in fel licht geplaatst zullen gaan worden. Sommige soorten zijn gevoelig voor lichtverstoring.

Door de voorgenomen activiteit wordt het functionele leefgebied voor het aspect foerageergebied, niet aangetast.

Overige beschermde soorten

Deze zijn niet vastgesteld.

8 Toetsing Flora- en faunawet

Vleermuizen

Aanwezigheid verblijfplaatsen

Door uitvoering van de voorgenomen activiteit gaan geen vaste verblijfplaatsen van vleermuizen verloren. Er hoeft geen nader onderzoek uitgevoerd te worden, er hoeft geen ontheffing ex. Art. 75C van de Ff-wet aangevraagd te worden.

Aanwezigheid foerageergebied

Het onderzoeksgebied wordt door vleermuizen benut om te foerageren. Mits deze bomen niet met sterke schijnwerpers worden belicht, wordt deze functie niet aangetast door voorgenomen initiatief en is er geen sprake van een activiteit welke in strijd is met de Ff-wet. Er hoeft geen nader onderzoek uitgevoerd te worden, er hoeft geen ontheffing ex. Art. 75C van de Ff-wet aangevraagd te worden.

Betekenis plangebied in vliegroutes

Het plangebied heeft geen betekenis in functionele vliegroutes van vleermuizen. De voorgenomen activiteit is niet in strijd met de Ff-wet. Er hoeft geen nader onderzoek uitgevoerd te worden en er hoeft geen ontheffing aangevraagd te worden.

Overige soorten

Er bevinden zich geen andere beschermde soorten in het plangebied. Er hoeft geen nader onderzoek uitgevoerd te worden en er hoeft geen ontheffing aangevraagd te worden.

9 Mitigerende maatregelen

Er is geen wettelijke noodzaak om mitigerende maatregelen te treffen.

Bij de nieuwbouw is het vrij eenvoudig om rekening te willen houden met het 'vleermuisvriendelijk' inrichten van de nieuwe gebouwen door duurzame verblijfplaatsen te creëren in de gebouwen. Dat kan door enkele stootvoegen in muren weg te laten, door een zolderruimte toegankelijk en geschikt te maken als verblijfplaats en door houten betimmering aan gevels te plaatsen. Dergelijke maatregelen zijn zinvol voor gebouw bewonende soorten als ruige- en gewone dwergvleermuis, laatvlieger en gewone grootoorvleermuis. Mogelijk ook voor andere, meer zeldzame soorten.

De volgende voorzieningen kunnen in de nieuwe gebouwen aangebracht worden:

- Weglaten stootvoegen bij enkele gebouwen. Op alle windrichtingen van de gebouwen worden enkele stootvoegen weggelaten. Hierdoor kunnen dwergvleermuizen de spouw betreden;
- Toegankelijk maken en inrichten van minimaal één zolder van een gebouw. Om een verblijfplaats te creëren voor soorten als gewone grootoorvleermuis en laatvlieger wordt een zolder van een gebouw toegankelijk gemaakt en ingericht specifiek voor vleermuizen;
- Muurplaten; op verschillende gebouwen worden houten muurplaten gemonteerd op ca. 1-1,5 cm van de muur met een opening aan de onderzijde. Zo wordt een geschikt zomer- en paarverblijf voor dwergvleermuizen gecreëerd.

Overige maatregelen

Om het erf aantrekkelijk te maken voor vleermuizen kunnen ook vleermuiskasten geplaatst worden in bomen rondom het erf. Daarvoor zijn twee typen kasten geschikt; platte kasten en ronde kasten van houtbeton. Op onderstaande afbeeldingen worden deze kasten weergegeven.

Voorbeeld van twee typen kasten.

10 Conclusie en aanbevelingen

Voorgenomen activiteit heeft geen negatief effect op het functionele leefgebied van vleermuizen. Er hoeft geen nader onderzoek uitgevoerd te worden, er hoeft geen ontheffing ex. Art. 75C van de Ff-wet aangevraagd te worden.

Literatuur

- Broekhuizen, S. (et al.). 1992. Atlas van de Nederlandse zoogdieren. K.N.N.V. Uitgeverij, Utrecht.
- Dietz, C., Nill, D. 2009. Vleermuizen; alle soorten van Europa en Noordwest-Afrika. Tirion.
- Heusden, W.R.M., S.J. Vreugdenhil. 2006. Handreiking Flora- en faunawet. Voor werkzaamheden en activiteiten in het kader van bestendig gebruik, bestendig beheer en onderhoud en ruimtelijke inrichting en ontwikkeling. Dienst Landelijk Gebied, Utrecht.
- Ministerie van LNV., 2005 (herzien 2009). Buiten aan het Werk. Houd tijdig rekening met beschermde planten en dieren! Brochure.
- Sachteleben, J. & O. von Helversen, 2006. Songflight behaviour and mating system of the pipistrelle bat (*Pipistrellus pipistrellus*) in an urban habitat. In: *Acta Chiropterologica*, 8(2): 391-401, 2006.

Internet

- www.vleermuizenindestad.nl
- www.vleermuis.net
- www.zoogdiervereniging.nl

Bijlage:
Waarnemingen van vleermuizen in het onderzoeksgebied in 2013

